



# OPPILASHUOLLON SUUNNITELMA

Kaustisen perusopetus

11.6.2021

# Sisällys

Sisällys .....	1
1. Kaustisen perusopetuksen oppilashuollon tavoite .....	2
2. Kaustisen kunnan oppilashuollon visio ja toteuttamisen rakenne .....	2
2.1 Kaustisen opiskeluhuollon ohjausryhmä .....	3
2.2 Oppilaitoskohtaiset oppilashuoltoryhmät .....	3
2.3 Monialainen asiantuntijaryhmä.....	4
3. Perusopetuksen koulujen oppilasmäärät, henkilöstö ja käytettävissä olevat oppilashuollon palvelut.....	4
3.1 Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta .....	5
4. Yhteisöllinen oppilashuolto .....	6
4.1 Yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat.....	6
4.2 Opiskeluhuollon toimijat.....	6
4.3 Oppilashuollon vuosisuunnitelma.....	8
4.3.1 Eteneminen koulupolulla eli nivelvaiheyhteistyö .....	8
4.3.2 Toiminnan vuosikello.....	9
4.4 Koulutyön ohjeistus .....	10
4.4.1 Koulutyön järjestyssäännöt .....	10
4.4.2 Koulutyön sujumisen säännöt yläkoulussa .....	11
4.4.3 Kurinpidollisten toimien ja oppilashuollon yhteys .....	12
4.4.4 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen.....	12
4.4.5 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen .....	13
4.5 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	13
4.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus .....	14
4.7 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa .....	15
4.8 Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa .....	16
4.9 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon/liikunnan opetuksen välillä .....	16
4.10 Koulukuljetuksia ja niiden odotusaikoja sekä turvallisuutta koskevat ohjeet.....	16
5 Yksilökohtainen oppilashuolto.....	16
5.1 Monialainen asiantuntijaryhmä.....	17
5.2 Kodin ja koulun yhteistyö .....	17
5.3 Yhteistyö perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa .....	17
5.4 Yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa .....	18
5.5 Kolmiportaisen tuen ja opiskeluhuollon yhteys.....	18
6. Oppilashuollon arviointi .....	18
7. Oppilas- ja opiskelijahuoltoa ohjaavat lait ja säädökset .....	18

# 1. Kaustisen perusopetuksen oppilashuollon tavoite

Oppilashuollon tehtävänä on edistää oppilaiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luoda edellytykset hyvälle oppimiselle. Siihen kuuluu koulu yhteisön turvallinen arki, huolenpito sekä varhainen tuki ja hoito.

Oppilashuolto on oppilaan oppimisen perusedellytyksistä, fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Oppilashuolto edistää koulun yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja viihtyisyyttä. Oppilashuollon tulee edistää myös oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista.

Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä siihen liittyvät palvelut, joita ovat oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Oppilashuolto kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille.

Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko koulu yhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

## 2. Kaustisen kunnan oppilashuollon visio ja toteuttamisen rakenne

### **Visio:**

Opiskelu huolto turvaa lapsen ja nuoren koko opinpolun aikaisen hyvinvoinnin sekä terveen kasvun ja oppimisen edellytykset.

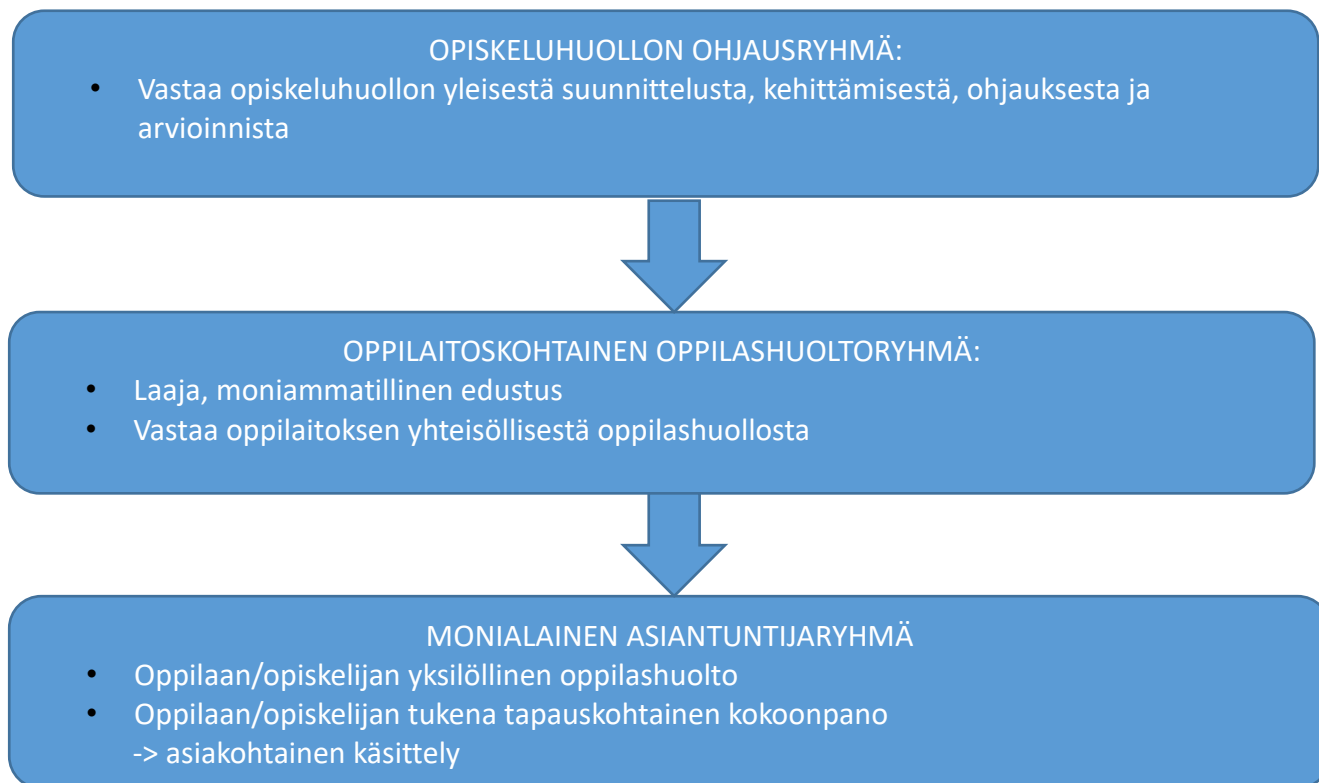
### **Missio:**

Ennaltaehkäisevä opiskelu huolto tukee yksilön hyvinvointia, kasvua ja oppimista osana yksilön, kotien ja koulun arkea.

### **Arvot:**

Opiskelu huolto on ennaltaehkäisevää, osallistavaa, yhteisöllistä sekä yksilön hyvinvointia edistävää. Laadukkaat opiskelu huoltopalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla.

## Oppilashuollon rakenne:



### 2.1 Kaustisen opiskeluhuollon ohjausryhmä

Opiskeluhuollon ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja-rehtori, sivistyslautakunnan valitsema edustaja, varhaiskasvatusjohtaja, keskuskoulujen rehtori, musiikkilukion rehtori, Seurakuntaopiston Kaustisen toimipisteen koulutusjohtaja, Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen raviopiston toimialapäällikkö, kunnan koulukuraattorit (2) sekä oppilaitosten koulu- ja opiskeluterveydenhoitajat (2).

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa kunnan oppilas- ja opiskelijahuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opiskeluhuollon strategian linjausten mukaisesti ja se kokoontuu kaksi kertaa lukuvuodessa. Ryhmän kokoa ja sitä johtaa sivistysjohtaja. Opiskeluhuollon arvioinnissa ja kehittämisessä ovat apuna ajankohtaiset hyvinvointi-, kiusaamis- ja kouluterveyskyselyt.

### 2.2 Oppilaitoskohtaiset oppilashuoltoryhmät

Perusopetuksella on kaksi oppilashuoltoryhmää, jotka kokoontuvat kaksi kertaa lukukaudessa:

- ✦ Alakoulujen yhteinen oppilashuoltoryhmä
- ✦ Ryhmän jäseniä ovat sivistysjohtaja-rehtori, keskuskoulujen rehtori, apulaisrehtorit, alakoulujen erityisopettajat, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, vanhempien edustajat ja oppilasedustajat. Ryhmää johtavat vuorovuosin koulujen apulaisrehtorit.
- ✦ Keskuskoulun 7-9 opiskeluhoitoryhmä

- ✦ Ryhmän jäseniä ovat keskuskoulujen rehtori, apulaisrehtori, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulunuorisotyöntekijä, vanhempien edustaja ja oppilasedustaja. Ryhmää johtaa keskuskoulujen rehtori.

Oppilashuoltosuunnitelma on tehty ja sitä toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön, huoltajien ja oppilaiden edustajien kanssa.

Oppilashuollon palveluista tiedotetaan huoltajille koulun kotisivuilla, Wilman kautta sekä huoltajatapaamisissa sekä oppilaille koulun kotisivuilla, infotilaisuuksissa ja oppitunneilla.

## 2.3 Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan/perheen tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi huoltajan ja oppilaan kanssa yhteistyössä.

Liite 1. Oppilaan asian eteneminen monialaiseen asiantuntijaryhmään.

## 3. Perusopetuksen koulujen oppilasmäärät, henkilöstö ja käytävissä olevat oppilashuollon palvelut

- Keskuskoulu 1-6:
  - oppilasmäärä: 235
  - luokkien määrä: 13  
(2 x 1. lk, 3 x 2. lk, 2 x 3. lk, 2 x 4.lk, 1,5 x 5. lk, 1,5 x 6. lk ja pienluokka)
  - 12 luokanopettajaa, 1 erityisluokanopettaja, 13 koulunkäyntiohjaajaa
  - erityisopettaja: koululla 5 päivää/viikko
  - kouluterveydenhoitaja: terveydenhoitaja päivittäin tavoitettavissa
  - koulukuraattori: koululla n. 1 päivää/viikko, päivittäin tavoitettavissa
- Puumalan koulu:
  - oppilasmäärä: 64
  - luokkien määrä: 3 (1.-2. lk 24 opp., 3.-4. lk 19 opp., 5.-6.lk 21 opp.)
  - 3 luokanopettajaa, 2 koulunkäyntiohjaajaa, 1 henkilökohtainen avustaja
  - erityisopettaja: koululla 2,5 päivää/viikko
  - kouluterveydenhoitaja: koululla n. 2 päivää/kuukausi
  - koulukuraattori: koululla n. 2 päivää/kuukausi, päivittäin tavoitettavissa
- Järvelän koulu:
  - oppilasmäärä: 64
  - luokkien määrä 4 (1.-2. lk, 3. lk, 5. lk, 4.-6.lk)
  - 4 luokanopettajaa, 2 koulunkäyntiohjaajaa
  - erityisopettaja: koululla 2,5 päivää/viikko
  - kouluterveydenhoitaja: koululla n. 1-2 päivää/kuukausi
  - koulukuraattori: koululla n. 2 päivää/kuukausi, päivittäin tavoitettavissa
- Keskuskoulu 7-9:
  - oppilasmäärä: 172 (3 x 7. lk 54 opp., 3 x 8. lk 62 opp., 3 x 9. lk 56 opp.)
  - 20 aineenopettajaa, joista sivutoimisia 2 (UO ja SA) + KO,

alakoulujen kanssa yhteisiä 4 ja lukion kanssa yhteisiä 6,  
3 koulunkäyntiohjaajaa

- erityisopettaja: koululla 5 päivää/viikko
- opinto-ohjaaja: lukion kanssa yhteinen
- kouluterveydenhoitaja: terveydenhoitaja päivittäin tavoitettavissa
- koulukuraattori: koululla n. 1½ päivää/viikko, päivittäin tavoitettavissa
- suunnitteilla mahdollinen JOPO-luokka: 1 (erityis-)opettaja ja koulunkäyntiohjaaja

Koululääkärin palveluita on kaikkien Kaustisen koulujen käytettävissä 1-2 päivänä kuukaudessa. Psykologipalveluita perusopetuksen oppilaille ja heidän perheilleen on saatavissa koulupsykologilta tai Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalan perheneuvolasta.

### 3.1 Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta

Luokanopettajien, luokanvalvojen sekä muiden opettajien oppilashuollollinen asiantuntemus ja välittäminen ovat kehittyneet viime vuosina todella paljon ja se on kiitettävällä tasolla. Kouluilla on kirjattuna toimintaoppaisiin yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat ja arjen huolenpito on tasokasta. Koulun aikuiset eivät kuitenkaan pysty näkemään kaikkea oppilaiden hätää, erityisesti, jos ryhmän koko on hyvin suuri. Heidän tavoittamattomissaan on edelleen oppilaiden sosiaalisista suhteista johtuvaa hätää; tähän koulu yhteisö pyrkii löytämään toimintakulttuuria kehittämällä ratkaisuja.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki edellyttää, että oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä pyyntönsä jälkeisenä koulun työpäivänä, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Keskustelu psykologin tai kuraattorin kanssa on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön pyynnöstä. Oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus oppilashuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella ja oppilasta on tarvittaessa ohjattava saamaan myös muita palveluja. Myös muu asiantuntija voi ottaa yhteyttä kuraattoriin/psykologiin oppilaan avun tarpeesta. Oppilaan huoltajalle on annettava tieto yhteydenotosta. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus arkipäivisin virka-aikana saada yhteys oppilasterveydenhuoltoon.

Kuraattori-, psykologi- ja terveydenhoitaja- sekä lääkäripalveluja on saatavissa lain edellyttämä määrä. Kuraattoripalveluja valtakunnallisesti katsottuna perusopetuksen käytössä on tyydyttävä määrä, mutta tarpeet ovat kasvaneet perheiden moninaiseen kokonaistilanteiden takia niin, että ennaltaehkäisevään yhteisölliseen työhön ei jää nykyisen resurssin puitteissa riittävästi aikaa.

Kouluterveydenhoitajapalveluja on hyvin; terveydenhoitaja on tavoitettavissa arkipäivisin joko yläkoululta tai neuvolasta; kyläkoulujen osalta yhteydenotto toteutetaan arjessa puhelimitse ja terveydenhoitaja tulee paikalle tarvittaessa. Oppilaat kuitenkin toivoisivat kouluterveydenhoitajan palveluja enemmän. Koululääkäripalvelujen lakisääteiset terveystarkastukset toteutetaan. Hammaslääkäripalvelujen muuttuminen kauemmaksi on heikentänyt niiden lähisaatavuutta huomattavasti; hammaslääkəriin päästäkseen tarvitaan jokaisen oppilaan osalta huoltajien/koulun kuljetus; oppilaat ovat pitäneet erityisen tärkeinä hammaslääkäripalveluiden lähisaatavuutta.

## 4. Yhteisöllinen oppilashuolto

### 4.1 Yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta kunnan ja koulujen kotisivuilla, vanhempainilloissa ja tiedotteilla.

Kouluyhteisön turvallinen arki muodostuu oppilaiden hyvinvointia tukevista rakenteista ja toimintakulttuurista. Niitä kuvaavat

- koulun toimintaopas oppilaille ja huoltajille (peda.net/kaustinen),
- koulun toimintaopas kouluyhteisön aikuisille (peda.net/kaustinen),
- koulun turvallisuussuunnitelma kriisisuunnitelmiseen, tapaturmien ehkäisy- ja ensiapuohjeineen ja kiusaamisen ja häirinnän estostrategioineen
- koulun järjestyssäännöt,
- kuljetusohjeet ja -suunnitelmat,
- kouluruokailun järjestäminen ruokalistoineen ja erityisruokavalioineen sekä
- koulun opetussuunnitelma.

Arjen huolenpito kuuluu opettajien ja koulunkäyntiohjaajien sekä muun henkilökunnan jokapäiväiseen toimintaan edellä lueteltujen kirjattujen ohjeiden mukaisesti. Siinä korostuu vuorovaikutuksen laatu. Se on oppilaan aitoa kohtaamista ja kuulemista. Hyvinvointia vahvistava myönteinen ja kannustava palaute sekä opettajan omat tukitoimet tai ohjaaminen tukitoimiin. Tärkeää on myös huolen puheeksi ottaminen, usein jo pelkkä keskustelu riittää oppilaan tilanteen korjaamiseen.

Tuki ja hoito tarkoittaa kouluterveydenhoitoa sekä perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa tehtävää yhteistyötä sekä ohjaamista mahdollisiin terapiapalveluihin. Yhteistyössä vanhempien kanssa selvitetään oppilaan tilannetta ja sovitaan tarvittavista tukitoimista.

### 4.2 Opiskeluhuollon toimijat

#### **Luokanopettaja / luokanvalvoja**

- vastaa koulussa oman luokkansa yhteisöllisestä oppilashuollosta, siksi muiden toimijoiden on aina kerrottava tietonsa ko. luokan oppilaiden opetuksen ja oppimisen tilanteesta luokanopettajalle/luokanvalvojalle
- tekee luokan kanssa yhdessä toiminnan pelisäännöt koulun toimintatavan linjassa
- ottaa huolensa puheeksi aina ensin oppilaan kanssa ja sopii hänen kanssaan yhteistyöstä huoltajan kanssa
- järjestää tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän palaverin oppilaan ja huoltajien kanssa, hän voi pyytää työparikseen oppilaan kanssa sovittavia muita toimijoita
- asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain oppilaan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.
- reagoi koulumotivaation laskuun, pitempiaikaiseen alakuloisuuteen, vuorovaikutusongelmiin, työrauhaongelmiin, runsaisiin myöhästymisiin, luvattomiin ja/tai runsaisiin poissaoloihin, hylätyn arvosanan uhkaan ja alisuoriutumiseen
- saa apua muilta oppilashuollon toimijoilta (rehtori, erityisopettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja)

## **Oppilas ja huoltajat**

Huoltajan on oltava tietoinen huollettavansa koulunkäynnistä.

Oppilashuollon tavoitteena on, että huoltajat

- pitävät säännöllistä yhteyttä luokanopettajan/luokanvalvojan kanssa
- ilmoittavat poissaolosta heti luokanopettajalle/luokanvalvojalle
- osallistuvat vähintään yhteen luokanopettajan/luokanvalvojan tapaamiseen kerran vuodessa
- osallistuvat luokka-astekohtaisiin vanhempainiltoihin ja yleisiin vanhempainiltoihin ja tapahtumiin
- osallistuvat pääsääntöisesti oman lapsensa osalta yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön, (Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista.)

## **Opinto-ohjaaja**

- ohjaa oppimaan
- ohjaa ainevalinnoissa
- seuraa oppilaitten hyvinvointia yleisesti
- on yhdyshenkilö moniin työntekijäryhmiin
- muodostaa selkeän kokonaiskuvan oppilaista
- ohjaa jatkokoulutukseen

## **Erityisopettaja**

- on opettajan tuki ja konsultti
- ohjaa yhdessä luokanopettajan / luokanvalvojan kanssa oppilaan psykologille, kun oppilaalla on tarve esim. pedagogiseen selvitykseen, luokanopettaja / luokanvalvoja kerää tarvittavat tiedot aineenopettajilta
- auttaa oppilaan oppimis- ja muissa vaikeuksissa (sopeutuminen, keskittyminen, alisuoriutuminen)

## **Koulunkäyntiohjaaja**

- avustaa ja tukee oppilasta oppimisprosessin eri vaiheissa kannustaen oppilasta omatoimisuuteen ja itsenäisyyteen
- oppilaan opetukseen, kuntoutukseen, ohjaukseen ja avustamiseen liittyvät tehtävät yksilöllisesti tai pienryhmässä joko samanaikaisopetuksessa muun luokan kanssa tai eriytettyinä toisessa opetustilassa opettajan ohjauksessa
- pitkäaikaissairaiden oppilaiden hoidon valvominen

## **Koulunuorisotyöntekijä**

- nuorten psyykkisen kasvun tukija ja edistäjä
- ongelmanratkaisija, kuuntelija, kanssakulkija-aikuisen
- läksyparkin vetäjä

## **Kouluterveydenhoitaja**

- on terveydenhoidon asiantuntija
- tapaa kaikki oppilaat vuosittain
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja muihin yhteistyötahoihin (esim. keskussairaala)



- on mukana huoltajapalavereissa, kun on huoli oppilaan terveydestä tai oppilas on paljon sairaana poissa koulusta

#### **Koulukuraattori**

- on oppilaan auttaja, kun hänellä on ongelmia kaverisuhteissa, kouluasioissa, kotona, vapaa-aikana, yksinäisyydessä, kriisi- ja suruasioissa, päihteissä tai, jos hän on joutunut rikoksen uhriksi
- on yhteyshenkilö Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalaan (mm. lastensuojelu ja perheneuvolan palvelut), sekä keskussairaalan lasten ja nuorten psykiatriin poliklinikoihin
- osallistuu huoltajapalavereihin tarvittaessa
- on tavoitettavissa perusopetuksen yksiköissä useana päivänä viikossa
- tavoittaa numerosta 050 3087 377
- vastaava kuraattori toimii kuraattorin tukena ja konsulttina

#### **Rehtori / apulaisrehtori**

- johtaa yhteisöllistä oppilashuoltoa
- selvittelee yhdessä kiusaamista selvittävien ryhmien kanssa vaikeita kiusaamistapauksia
- toimii myös kurinpitoasioissa (puhuttelu, varoitus, erottaminen)

#### **Oppilaitoskohtainen oppilashuoltoryhmä**

- koordinoi ja kehittää koulun oppilashuoltoa
- arvioi oppilashuollon toimivuutta vuosittain
- tukee arjen huolenpidon toteuttamista
- kokoontuu säännöllisesti kaksi kertaa lukukaudessa

#### **Monialainen asiantuntijaryhmä**

- perustetaan yksittäisen oppilaan tueksi
- ryhmän kokoonpano vaihtelee
- asiantuntijat nimetään vain oppilaan tai huoltajan suostumuksella
- asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- ryhmässä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevia asioita
- asian käsittelystä laaditaan oppilashuoltokertomus Oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämällä tavalla, kuraattori ja terveydenhoitaja kirjaavat sekä omat tapaamisensa oppilaiden ja perheiden kanssa että monialaisen tiimin asiakirjat LifeCare-tietojärjestelmään
- kaikki yhteistyö tähtää oppilaan edun mukaiseen toimintaan; kaikilta osin toiminnassa pidetään huoli siitä, että oppilaalle ja huoltajille ilmaistaan kyllin selkeästi yksilökohtaisen opiskelijahuoltotyön tavoite ja sitä seuraavat toimet

## **4.3 Oppilashuollon vuosisuunnitelma**

### **4.3.1 Eteneminen koulupolulla eli nivelvaiheyhteistyö**

Lapsen tai nuoren siirtyessä seuraavalle kouluasteelle tai toiseen kouluun, on erittäin tärkeää, että tarpeellinen tieto henkilökohtaisista tuen tarpeista ja opetusjärjestelyistä siirtyy oppijan mukana. Huolehditaan, että aloitettu ja hyväksi havaittu tukitoimi säilyy niin pitkään kuin on tarvetta.

Tiedonsiirto eri koulujen tai kouluasteiden välillä tehdään niin, että huoltajat ovat

tiedonsiirrosta tietoisia ja heille varataan mahdollisuus osallistua oman lapsensa tiedonsiirtopalaveriin. Oppilaan opetuksen kannalta välttämättömät tiedot siirretään, salassa pidettäviä muita oppilaaseen liittyviä tietoja saa siirtää vain huoltajan suostumuksella.

### 4.3.2 Toiminnan vuosikello

#### **Alakoulut ja siirtymävaihe esiopetuksesta kouluun:**

##### Syksy

- vanhempainillat
- vanhempainvartit
- muut infot vanhemmille
- koulun tukitoimien esittely oppilaille, vanhemmille
- kummioppilaat ensimmäisen luokan oppilaille kuudesluokkalaisista
- kiusaamiskyselyt, poistumisharjoitukset

##### Kevät

- esioppilaiden vanhempainilta, koulutulokkaiden tutustuminen kouluun
- tulevien 1. luokkalaisten huomiointi esiopetuksesta tulleiden tietojen pohjalta
- 6. luokkalaisten valmentautuminen yläkouluun siirtymiseen
- rehtorin ja kuraattorin infopäivä alakouluilla
- tutustumispäivä yläkoululla
- kuraattorin keskustelut 6. luokkalaisten kanssa
- kirje tulevalle yläkoulun luokanvalvojalle
- tulevien 7. luokkalaisten huomiointi saatujen tietojen pohjalta
- koulun toimintakulttuurin arviointi + kehittäminen, kiusaamiskyselyt

##### Koko lukuvuoden aikana

- tiedottaminen
- yhteiset tapahtumat (oppilaat, vanhemmat, henkilökunta)
- koulukuraattorin sovitut, säännölliset käynnit
- oppilashuoltoryhmät
- terveydenhoitajan vastaanotot
- yhteydenpito kotiin
  - vanhempainillat, -vartit
  - Wilma-viestit, sähköpostit, puhelut, tekstiviestit
  - paperitiedotteet (luokkakohtaiset + kuukausitiedotteet)
  - koulun nettisivut
- opettajainkokoukset, koulutukset ja muu opettajien voimavarojen lisääminen
- kiusaamiseen puuttuminen sovitulla tavalla, ks. kaavio liitteenä
- oppilaan ja perheen ohjaaminen koulun ulkopuolisille asiantuntijoille

#### **Yläkoulu ja siirtymävaihe alakoulusta yläkouluun**

##### Jakso 1

- uusien oppilaiden vastaanottaminen, koulun tukitoimien esittely koululaisille ja henkilökunnalle (mitä teen, jos minulla on ongelma)
- 7. luokat: tutustuminen uusiin oppilaisiin (alakoulujen tietopaketti), ryhmäytyminen / ryhmäyttäminen, tutustuminen vanhempiin/huoltajiin, tulohaastattelu (oppilaanohjaaja, kuraattori, luokanvalvoja) motivointi työntekoon, arkuuden huomiointi
- 8. + 9. luokat: edellisen lukukauden analysointi, varotoimenpiteet
- saman koulun tiloissa opiskelee myös lukiolaisia ja alakoululaisia, selvät

pelisäännöt kaikille

#### Jakso 2

- 7. luokat: vanhempainvartit, joulua ennen oppilaiden tilanteiden huomioiminen (miten menee, tarvitseeko tukea?)
- seurataan erityisesti 8. luokan koulumotivaatiota
- yhteisen vanhempainillan suunnittelu ja toteutus, uudet ideat (esim. makkaranpaistoilta, tukioppilaiden hyödyntäminen)

#### Jakso 3

- 8. luokat: vanhempaintapaamiset

#### Jakso 4

- 7. luokat: yhteisöllisyyden lisääminen (esim. päihdevalistus)

#### Jakso 5

- 6. luokkalaisten tutustumispäivä yläkoululla, oppilaiden kirjeet uudelle luokanvalvojalle
- uusien seitsemänsien luokkien jakaminen
- koulun toimintatapojen arviointi opettajankokouksessa keväällä ja uuden toimintaohjeistuksen valmistaminen syksyksi
- 9.lk saattaen vaihto -palaveri toisen asteen kanssa
- 9. luokat: vanhempaintapaamiset, vanhempainilta liittyen tulevaan yhteishakuun 2. asteelle

#### Koko lukuvuonna

- 9. luokat: jatkokoulutuksen miettiminen ja siihen hakeminen, oppilaanohjaajan tunnit ja keskustelut
- tukiopetus- ja erityisopetustarpeiden huomiointi ja niihin vastaaminen
- yhteishengen ja hyvän käytöksen tukeminen ja kannustaminen
- koulumotivaation puute, alisuoriutuminen, mitä tehtävissä?
- sairastumisten huomiointi opiskelussa
- poissaolojen/lintsauksen huomiointi ja siihen reagointi
- yksin jäävien oppilaiden huomaaminen (onko toiminta oppilaasta itsestään lähtevää vai onko taustalla kiusaamista?)
- koulutunnit kiusaamisen ehkäisemiseksi suunnitelmallisesti kaikille luokille
- luokanvalvojan tuntien hyödyntäminen, tutustuminen omiin oppilaisiin, lv-työ
- poissaolojen tiivis seuranta ja runsaisiin poissaoloihin reagoiminen
- yhteistyö opettajien välillä ja koulusta kotiin, koulu-koti -yhteistyön ylläpitäminen vanhempainiltojen, -varttien ja muun tiedottamisen avulla
- oppilaskunnan työ
- tukioppilastoiminta; tukioppilaiden koulutusta ympäri vuoden ja toiminnan näkymistä arjessa
- syyslukukaudella poistumisharjoitukset
- syys- ja kevätlukukaudella kiusaamiskyselyt

## 4.4 Koulutyön ohjeistus

### 4.4.1 Koulutyön järjestyssäännöt

Järjestyssäännöt löytyvät jokaisen koulun omilta sivuilta

## 4.4.2 Koulutyön sujumisen säännöt yläkoulussa

Kaustisen yläkoulun säännöt koulutyöhön ja koulussa olemiseen ja sääntörikkomuksista aiheutuvat seuraukset:

### **Oppilas muistaa:**

- 1) Tulen ajoissa tunnille.
- 2) Minulla on tarvittavat välineet mukana ja esillä.
- 3) Annan toisille työrauhan, niin oppilaille kuin opettajille.
- 4) En loukkaa toista henkisesti enkä fyysisesti.
- 5) Toimin opettajan antaman ohjeen mukaisesti.
- 6) Noudatan hyviä tapoja ja koulun sääntöjä.
- 7) Opiskelen kykyjeni mukaan.

### **Opettaja muistaa:**

- 1) Noudatan yhdessä sovittuja sääntöjä ja toimintatapoja.
- 2) Annan kannustavaa ja oppimista tukevaa palautetta.
- 3) Toimin johdonmukaisesti ja tasapuolisesti.
- 4) Kerron aineeni kurssin arvosteluperusteet ja tavoitteet.

### **Huoltajan toivomme muistavan:**

- 1) Seuraan ja tuen oppilaan koulunkäyntiä.
- 2) Ilmoitan oppilaan poissaolot ajoissa.
- 3) Toimin yhteistyössä koulun kanssa.
- 4) Kannustan noudattamaan koulun sääntöjä ja käyttäytymään hyvin toisia ihmisiä kohtaan.

## **Seuraamukset**

### **Järjestyssääntörikkomus ja oppitunnin häiritseminen**

Seuraamuksen aloitustaso määräytyy rikkomuksen mukaan. Seuraavalle tasolle edetään, mikäli oppilas ei paranna tapojaan. Opettajakunnan yhteisellä päätöksellä rangaistuksissa voidaan perustelluista syistä tehdä poikkeuksia.

## **Seuraamustasot**

### **1. Huomautus**

**2. Negatiivinen merkintä Wilmaan, oppitunnilta poistaminen, puhuttelu ja/tai rehtorin puhuttelu**, ilmoitetaan tiedoksi merkitsemällä Wilmaan

**3. Kasvatuskeskustelu**, 1-2 opettajaa ja oppilas, ilmoitetaan tiedoksi huoltajalle

**4. Jälki-istunto**, tarvittaessa voidaan **evätä myös opetus loppupäivän ajaksi**, tällöin huoltajaa pyydetään hakemaan oppilas koulusta kotiin.

Jälki-istunto yksilöidään oppilaan puhuttelussa ja ilmoitetaan kotiin puhelimitse, tekstiviestillä tai Wilman pikaviestillä. Ilmoitukseen tarvitaan vanhemman vastaanottokuittaus, joka toimitetaan rangaistuksen määränneelle opettajalle. Jälki-istunto suoritetaan seuraavana torstaina opettajan (valvoja) määräämällä tavalla. Oppilaan on

saavuttava aulakatsomoon välittömästi viimeisen oppitunnin päätyttyä klo 14.45. Mikäli oppilas jättää saapumatta määrättyä aikana, hänelle määrätään kasvatuskeskustelu.

#### **5. Vakava kasvatuskeskustelu**

Luokanvalvoja määrää kasvatuskeskustelun, mikäli oppilaan rikkomukset jatkuvat kolmen jälki-istuntokerran jälkeen. Osallistujat: oppilas, luokanvalvoja, rehtori tai kuraattori sekä huoltaja (huoltajan ollessa estynyt kutsutaan sosiaaliviranomainen).

#### **6. Kirjallinen varoitus**

#### **7. Koulusta erottaminen määräajaksi**

### **4.4.3 Kurinpidollisten toimien ja oppilashuollon yhteys**

Opetuksen järjestäjän on järjestettävä tarvittava oppilashuolto oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi.

Oppilashuolto kurinpitorangeistuksissa:

Kurinpitorangeistuksia ovat kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen. Ennen kirinpitorangeistuksen antamista, on siihen johtanut teko tai laiminlyönti yksilöitävä, kuultava oppilasta tai hankittava muuten tarpeellinen selvitys. Ennen kurinpitorangeistuksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kurinpitorangeistuksesta tulee antaa kirjallinen päätös.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva oppimisen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Oppilashuolto ja kurinpidolliset asiat ovat usein vahvasti liittyneenä toisiinsa. Kuraattori tarjoaa keskusteluapua huoltajille ja oppilaalle kurinpidollisiin asioihin liittyen. Kurinpidollisiin toimenpiteisiin liittyen koulun on mahdollista (tai välillä velvollisuus) tehdä yhteistyötä myös esim. etsivän nuorisotyön, poliisin ja sosiaalitoimen kanssa.

### **4.4.4 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen**

Kaustisen kaikissa perusopetuksen kouluissa poissaloja seurataan ja niihin puututaan jämäkästi.

**Sairauspoissaolo:** Oppilaan sairastuessa huoltaja on velvollinen ilmoittamaan oppilaan poissaolosta joko luokanopettajalle tai luokanvalvojalle. Oppilas huolehtii sairauden aikana itse koulutehtävistään.

Sairauspoissaolon jälkeen oppilas selvittää yhdessä opettajan kanssa, onko hän jäänyt jälkeen opinnoissaan. Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta sitä tarvitessaan. Myös sairauspoissaolon aikana mahdollisesti ollut koe järjestetään hänelle erikseen.

**Muut poissaolot:** Mikäli oppilas joutuu olemaan poissa koulusta muusta syystä (esim. matka), poissaoloon on pyydettävä lupa etukäteen esim. Wilman välityksellä. Kahdeksan päivän poissaolon luvan myöntää luokanopettaja/luokanvalvoja. Yli kahdeksan päivän poissaoloon lupa on anottava rehtorilta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että oppilas

selvittää etukäteen poissaolon aikana tehtävät kotitehtävät opettajilta. Tehtävät tulee olla suoritettuna, kun oppilas palaa kouluun. Koulu ei ole velvollinen antamaan tukiopetusta tai tekemään erityisjärjestelyjä oppilaan ylimääräisen loman johdosta. Huoltajan vastuulla on, että oppilas ei jää loman takia jälkeen opiskelussa.

**Luvaton poissaolo:** Mikäli huoltaja ei ole ilmoittanut oppilaan sairauspoissaolosta tai lupaa poissaoloon ei ole etukäteen pyydetty, luokanopettaja/luokanvalvoja ottaa yhteyttä kotiin poissaolon syyn selvittämiseksi. Luvattomasta poissaolosta seuraa yläkoulussa jälki-istuntorangaistus. Luokanopettaja/luokanvalvoja sopii oppilaan kanssa korvaavien tehtävien/oppituntien suorittamisesta opettajien ohjeiden mukaisesti.

#### **4.4.5 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen**

Valistustyötä päihteettömyyden hyväksi tekee jokainen koulun aikuinen arjessa joka päivä välittämällä ja oman mallin kautta. Kouluyhteisössä autetaan yhteisöllisyyden ja vuorovaikutustaitojen kehittämisen kautta oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja tekemään tietoisia valintoja elämänsä ja tulevaisuutensa hyväksi.

Alueellinen yhteistyöryhmä järjestää vuosittain päihteettömyyden teeman alla yhteistyötapahtuman. Koulun toimintakulttuuria kehitetään ottaen huomioon ohjaus ja valistus.

Koulujen järjestyssäännöt huomioivat päihteet:

Tupakointi on koulualueella kielletty. Jos oppilas tavataan tupakoimasta, asiasta ilmoitetaan kotiin ja oppilaalle määrätään jälki-istuntoa. Tupakointi johtaa jälki-istuntoon aina kouluaikana, tavattiinpa oppilas tupakoimassa missä tahansa. Kouluaikaa ovat myös koulumatkat.

Tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutuksista ja vaaroista annetaan oppilaille tietoa luokka-asteen mukaisesti eri oppiaineissa, yläkoulussa erityisesti terveystiedossa. 6.-9. luokkalaisten osalta toteutetaan ehkäisevän päihdetyön yhteistyötä Ehyt ry:n kanssa. asioista keskustellaan aina, kun ne nousevat esille koulun arjessa. Myös kouluterveydenhoitaja ottaa päihteiden käytön esille tavatessaan oppilaita. Oppilaita ohjataan terveelliseen ja päihteettömyyden elämäntapaan.

Mikäli oppilas on koulussa päihtyneenä, huoltajan edellytetään hakevan oppilas välittömästi kotiin. Hän saa asiasta jälki-istuntorangaistuksen ja oppilaitos tekee alaikäisen päihteiden käytöstä ilmoituksen sosiaalitoimeen (lastensuojeluilmoitus).

#### **4.5 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä**

Kiusaaminen on kiellettyä ja siihen puututaan aina. Luokanvalvoja sekä luokkia opettavat muut opettajat pyrkivät opetuksessaan ja kasvatuksessaan tukemaan luokan ja koko koulun ryhmäytymistä niin, että koulussa kaikkia kohdellaan tasavertaisesti ja toista kunnioittaen.

Tarkemmat suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä löytyvät koulujen turvasuunnitelmista.

1. Kiusaaminen on alistussuhde ja vahingoittaa toista ihmistä psyykkisesti ja/tai fyysisesti.
2. Kiusaamista on esimerkiksi ivaaminen, naurunalaiseksi saattaminen, nimittely, kastelu, lumipesu, uhkailu, töniminen, käsiksi käyminen, lyöminen ja tavaroihin puuttuminen sekä pidättelemine. Se voi tapahtua myös sanattomasti sopimattomin elein tai ryhmän ulkopuolelle jättämisenä. Kiusaamiseen osallistuvat lähellä olevat joskus huomaamattaankin vahvistajina, hiljaisina hyväksyjinä tai apureina.
3. Kukaan koulussamme ei hyväksy kiusaamista. Siihen puututaan heti, myös epäilyttäviin tilanteisiin. Ratkaisevaa on se, että kiusaajan ja kiusatun kaverit puuttuvat asiaan heti, kun se alkaa. Opettajan velvollisuus on aina puuttua niin sanalliseen kuin muuhunkin kiusaamiseen.
4. Jokainen, niin oppilas kuin opettajakin, menee kiusaamista huomattuaan tai epäiltyään heti mukaan tilanteeseen ja lopettaa kiusaamisen. Tilanteesta ilmoitetaan heti opettajalle. Koulun aikuiset keskustelevat erikseen ja yhdessä kiusatun ja kiusaajan kanssa ja selvittävät tilannetta. Kirjataan ylös, mitä on kerrottu. Huoltajiin ollaan puhelimitse yhteydessä ja käydään läpi, mitä on tapahtunut. Rangaistukset mietitään tapauskohtaisesti koulun järjestyssääntöjen mukaisesti. Tilanteen vakavuusaste huomioiden tarvittaessa heti yhteys koulun ulkopuolisiin viranomaisiin.
5. Opettajat seuraavat tilannetta edelleen. Jos kiusaamistilanteita tulee lisää, opettajat ilmoittavat niistä asianosaisten kotiin. Seuraavaan yhteiskeskusteluun kutsutaan asianosaiset oppilaat, heidän opettajansa, apulaisrehtori ja vanhemmat. Rehtoria ja kuraattoria voidaan pyytää mukaan selvittelyyn. Keskusteluja jatketaan, kunnes ollaan varmoja, että kiusaaminen on loppunut. Rangaistukset mietitään tapauskohtaisesti.
6. Mikäli kiusaaminen kuitenkin jatkuu edelleen tai alkaa uudelleen, otetaan heti yhteyttä kotiin ja viranomaisiin: poliisiin, perheneuvolaan tai sosiaalitoimeen asian vakavuus ja lasten ikä huomioiden.

## **4.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus**

Turvasuunnitelmasta:

Tapaturmien ehkäisemiseksi ja vahinkojen lievittämiseksi:

- noudatetaan turvallisia työtapoja
- ilmoitetaan havaitut riskitekijät rehtorille
- opetellaan tekemään hätäilmoitus
- selvitetään, missä on ensiapuvälineitä
- selvitetään, ketkä ovat ensiaputaitoisia
- henkilökunnalle pyritään järjestämään koulutusta ensiaputaitojen päivittämiseksi ajan tasalla (Hätäensiapu ja Ensiapu 1)

Kaikista varotoimenpiteistä ja ohjeista huolimatta vahinkoja voi sattua.

Tapaturman sattuessa toimi seuraavasti:

- anna tarvittava ensiapu
- ilmoita tapahtuneesta heti jollekin opettajalle ja apulaisrehtorille/rehtorille
- hälytä ambulanssi, mikäli sitä tarvitaan
- lievemmissä tapauksissa vie tai ohjaa oppilas terveydenhoitajalle
- tilanteen mukaan rehtori, luokanvalvoja tai muu koulun aikuinen lähtee oppilasta viemään terveyskeskukseen tai lääkäriin joko omalla autolla tai hätätilanteessa tietenkin ambulanssilla
- jos ollaan varmoja, että oppilas pärjää, hänet voidaan lähettää matkaan ilman kouluhenkilökuntaa
- ilmoita tapahtuneesta huoltajalle
- järjestä tarvittaessa onnettomuuspaikalle vartiointi estämään lisäonnettomuudet

Terveydenhoitajan toimipiste sijaitsee yläkoululla. Ensiapulaukut otetaan mukaan koulun retkille.

## 4.7 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

### Kriisitilanteet

Koulun normaalissa arjessa oppilaita valmistetaan erilaisten vastoinikäymisten kohtaamiseen, erityisesti yläkoulun terveystiedon opetuksessa käydään äkillisen kriisin vaiheet ja ihmisen normaalit reaktiot elämän tavallisimmissa kriisitilanteissa.

Äkillisen kriisin sattuessa koulu edustaa pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Kun oppilasta tai perhettä kohtaa kriisi, koulun kunnioittava suhtautuminen tilanteeseen on lähtökohtana. Kodin kanssa sovitaan, miten tapahtunutta mahdollisesti koulussa käsitellään ja/tai siitä tiedotetaan. Apuna asian käsittelyssä on koulun turvasuunnitelman liitteenä oleva kriisisuunnitelma.

Jos koulussa tapahtuu kriisi, sen laadusta riippuen valitaan sopiva toimintatapa koulun turvasuunnitelmaa noudattaen. Tiedottamisvastuu on koulun rehtorilla tai sivistysjohtajalla ja tiedottamisen muoto ja laajuus tulee harkita tarkkaan tilanteen mukaan. Kaikella toiminnalla pyritään pitämään oppilaat turvassa, rauhoittamaan akuutti tilanne ja helpottamaan kriisistä toipumista.

Käytävissä on tarvittaessa myös Soiten kriisiryhmä, jonka asiantuntijoita voidaan hyödyntää asian jatkokäsittelyssä. Kriisin vakavuus huomioidaan arkisessa koulutyössä erilaisin helpotuksin, vaikkakin koulun arkirutiineista pyritään pitämään kiinni. Opettajilla on silloin mahdollisuus arkitilanteissa havaita erityisesti lisäapua tarvitsevat. Kriisitilanteen ollessa akuutti, erilaiset tunnereaktiot koulussa sallitaan ja niihin voidaan vastata.

### Uhka- ja vaaratilanteet

Oppilaille opetetaan koulussa elämää varten

- sosiaalisia taitoja ja väkivallatonta käyttäytymistä,
- sallitun ja kielletyn käyttäytymisen ja koskettelun rajat ja
- väkivallan torjuntaan ja hoitoon apua ja tukea antavat tahot

Tavoitteena on aikaansaada viihtyisiä, turvallinen ja hyvinvointia edistävä koulu.

Koulun järjestyssäännöissä ja oppilaan toimintaohjeissa annettu ohjeita, joiden avulla pyritään estämään tyypilliset vaaratilanteet.

Välituntia koskevat seuraavat ohjeet:

- välitunneille tullaan rauhallisesti toisia tönimättä
- kaikki liikkuminen on syytä olla maltillista ja rauhallista



- kulkuvälineet säilytetään niille varatuilla paikoilla, toisten kulkuvälineitä ei oteta
- pidetään ympäristö siistinä

Jokainen koulun aikuinen opetuksessaan ja kasvatuksessaan ohjaa ja tukee lasta ja järjestää opetuksensa turvalliseksi. Samoin esiin tulleisiin vaaratilanteisiin puututaan antamalla niihin liittyviä ohjeita tarpeen mukaan. Tarkemmat ohjeet erilaisiin koulualueella ilmeneviin riskeihin löytyvät koulun turvallisuussuunnitelmasta.

## **4.8 Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa**

Lapsen ja nuoren lääkehoito on kodin vastuulla, huoltajat ovat velvollisia antamaan riittävät ohjeet kouluun. Tarvittavia koulun aikuisia informoidaan oppilaiden sairauksista, erityisruokavalioista/ allergioista tai lääkityksistä. Oppilaan lääkitykset pyritään järjestämään niin, että ne tapahtuisivat kotona ennen ja jälkeen koulupäivän. Ellei se ole mahdollista, hoito ja lääkitys hoidetaan koululla. Asia edellyttää kunnollista perehdyttämistä ko. sairauden hoitoon. Perehdytyksessä sovitaan kuka seurannan ja lääkityksen tekee sekä hänelle riittävä varahenkilöstö. Tarvittaessa myös terveydelliseen hoitoon ja lääkitykseen ohjataan riittävästi koulunkäyntiohjaajan resurssia. Oppilaan omatoimisuutta itsehoitoon kannustetaan ottaen huomioon kehityksen taso (esim. kohtauslääke ja insuliini). Erityisruokavalioista huoltaja ilmoittaa erillisellä lomakkeella kouluruokailun järjestäjälle.

## **4.9 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon/liikunnan opetuksen välillä**

Liikunnanopettaja toteuttaa Move! -mittauksen 5.- ja 8.- luokkalaisille, jonka tulokset annetaan vanhempien suostumuksella käytettäväksi koululääkärintarkastukseen. Move! liittyy oppilaan oman toimintakyvyn kehittämiseen. Oppilaitoksissa on mahdollisuus tehdä myös muunlaista yhteistyötä liikunnan/terveystiedon opetuksen ja kouluterveydenhuollon välillä.

## **4.10 Koulukuljetuksia ja niiden odotusaikoja sekä turvallisuutta koskevat ohjeet**

Koulukuljetukset järjestetään turvallisesti koulukuljetuksiin oikeutetuille oppilaille. Kuljetussopimuksissa koulukuljetusten järjestäjien kanssa varmistetaan koulukuljetusten turvallinen järjestämistapa. Lukujärjestyksiä suunniteltaessa oppilaiden koulukuljetusten odotusajat pyritään minimoimaan. Mahdolliset odotustunnit järjestetään koululla valvotusti. Syksyllä ennen koulun alkua jokaisen kuljetusoppilaan kotiin lähetetään koulukuljetuksen ohjeistus ja aikataulut. Ohjeistuksessa kuvataan turvalliseen koulukuljetuksen toimintatapa ja koulukuljettajan, oppilaan, kodin ja koulutuksen järjestäjän oikeudet ja velvollisuudet, jolla oppilaiden turvallisuus varmistetaan.

## **5 Yksilökohtainen oppilashuolto**

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat oppilaalle annettavat kouluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen

oppilashuollon palvelut. Myös kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa.

Tavoitteena yksilökohtaisessa oppilashuollossa on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilaille halutaan turvata varhainen tuki ja ongelmien ehkäisy. Sekä koulun arjessa että oppilashuollon tuen rakentamisessa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet.

## **5.1 Monialainen asiantuntijaryhmä**

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja yksilökohtaisen oppilashuollon toimet perustuvat aina oppilaan ja tarpeen vaatiessa myös huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Oppilashuollossa työtä tehdään avoimella, kunnioittavalla ja luottamuksellisella otteella. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän työstä yksittäistä oppilasta koskevasta asiasta laaditaan aikajärjestyksessä etenevä, jatkuva kertomus. Kuraattorilla ja terveydenhoitajalla on käytössään LifeCare-tietojärjestelmä, jonne he kirjaavat yksittäisen oppilaan tiedot tavatessaan häntä henkilökohtaisella käynnillä tai osallistuessaan monialaiseen asiantuntijaryhmään.

## **5.2 Kodin ja koulun yhteistyö**

Kodin ja koulun välinen yhteistyö on monimuotoista ja se pyritään pitämään tiiviinä, oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevana. Oppilaan kehitystasosta ja koulun toiminnasta riippuen tiedonkulku koteihin päin tapahtuu Wilma-tietojärjestelmän, puhelujen, viestien ja mahdollisten reissuvihkojen välityksellä. Myös koulujen kotisivut ja tiedotteet, vanhempainillat, koulujen juhlat, vanhempainvaritit- ja tapaamiset -ovat tärkeitä koulun ja kodin yhteistyölle.

## **5.3 Yhteistyö perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa**

Perheneuvolan ja sosiaalitoimen työntekijät ovat koulujen tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Perheneuvolan työ on koko perhettä koskevaa ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä. Perheneuvolasta voi saada apua ja tukea lasten kasvatukseen, kasvuun ja kehitykseen liittyvissä pulmissa, parisuhdeasioissa ja erilaisissa elämäkriiseissä. Koulun työntekijät auttavat perheitä ottamaan yhteyttä perheneuvolaan.

Sosiaalitoimen kanssa tehdään kouluilta yhteistyötä tarvittaessa esimerkiksi selvittämällä lapsen, nuoren ja perheen palveluiden tarvetta. Lastensuojelun lisäksi sosiaalihuoltolain alaisia palveluita ovat ohjaus, neuvonta, perhetyö ja toimeentulo.

Opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojelullisesta huolesta voidaan tehdä joko pyyntö lastensuojelutarpeen kartoittamiseksi tai suoraan lastensuojeluilmoitus. Molemmista tapauksista on

suositeltavaa ilmoittaa asiasta myös kyseessä olevalle lapselle/nuorelle ja hänen perheelleen.

## **5.4 Yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa**

Kaikki Kaustisen perusopetuksen koulut tekevät oppilasasioissa tarvittaessa yhteistyötä Keski-Pohjanmaan keskussairaalan kanssa, esimerkiksi syömishäiriöihin tai mielenterveysongelmiin erikoistuneiden poliklinikoiden ja osastojen sekä sairaalakoulun kanssa.

## **5.5 Kolmiportaisen tuen ja opiskeluhuollon yhteys**

Tarkka kuvaus kolmiportaisesta tuesta (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) löytyy Kaustisen perusopetuksen opetussuunnitelmasivustolla [www.peda.net/kaustinen](http://www.peda.net/kaustinen). Oppilaalla, jolla on tarvetta kolmiportaisen tuen muotoihin, voi olla myös tarvetta muulle oppilashuollolliselle tuelle. Kaikki oppilaan tarvitsema/saama apu kirjataan hänelle pedagogisiin asiakirjoihin: HOJKSiin eli henkilökohtaiseen oppimisen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (erityinen tuki) tai oppimissuunnitelmaan (tehostettu tuki), näin varmistetaan oppilaalle mahdollisimman kokonaisvaltainen tuki.

## **6. Oppilashuollon arviointi**

Opiskeluhoitoryhmät arvioivat oppilashuollon toteutumista vuosittain ja tekevät sen pohjalta esityksiä opiskeluhuollon ohjausryhmälle toiminnan kehittämiseksi. Arvion pohjana ovat säännöllisesti kouluissa toteutettavat hyvinvointi-, kiusaamis- ja kouluterveyskyselyt.

Oppilashuollon arviointi on osana laatukriteerien mukaista lukuvuosittain toteutettavaa laadunarviointia, joka toteutetaan huoltajille, opettajille, apulaisrehtoreille, 5. luokan oppilaille, 9. luokan oppilaille ja lukion 2. vuosikurssin opiskelijoille.

Oppilashuoltosuunnitelma päivitetään vuosittain tehdyn arvion perusteella.

## **7. Oppilas- ja opiskelijahuoltoa ohjaavat lait ja säädökset**

Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön tavoitteena on turvata oppilashuollon palvelujen saatavuus, edesauttaa yksittäisen oppilaan oikeuksien toteutumista ja tukea oppilaitoksia oppilashuollon järjestämisessä oppilaiden edun mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on selkeyttää tietojen saantia ja luovutusta sekä henkilötietojen käsittelyä koskevat menettelyt oppilashuollossa.

Tässä luvussa mainitut lait toimivat myös perusopetuksen oppilashuoltosuunnitelman tietolähteinä.

1287/ 2013 Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki  
417/2007 Lastensuojelulaki 2§, 3§, 7§, 8§, 9§, 25§  
628/1998 Perusopetuslaki  
852/1998 Perusopetusasetus  
66/1972 Kansanterveyslaki 14§

1326/2013 Terveydenhuoltolaki 17 §  
626/2007 Laki kansanterveyslain muuttamisesta  
621/1999 Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta  
380/2009 Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta  
519/1977 Kehitysvammalaki  
72/2006 Nuorisolaki  
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet  
Kaustisen perusopetuksen opetussuunnitelma  
Kaustisen perusopetuksen koulujen turvallisuussuunnitelmat liitteineen  
Kaustisen perusopetuksen toimintaoppaat  
9/2018 THL: Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhuoltoryhmä perusopetuksessa  
1214/2020 Oppivelvollisuuslaki